

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

X. Remissio in gubernando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT X.

Remissio in gubernando.

NEquè enim satis est, mala vitare: nam & seruus sciens voluntatem domini sui, & non faciens, plagis vapulabit multis: & ferè ab eiusmodi Superioris remissione omnia mala nascuntur. vniuersa enim religiosa disciplina labascit: qua cadente, tamquam referato vitiorum aditu, omnia simul subintrant mala. nam cum natura prona in libertatē ferè trahamur; si desit obseruator, censor, monitor, sponte in nocitura toto impetu volumur, & iam licere arbitramur, quod Superiorum indulgentia permittitur.

Quid? quòd non repressa vitia virtutis nomen fortiantur, abeuntque tandem illa in naturam, cum familiaria ac domestica facta fuerint. seroque Superior medicinam cogitat, cum vniuersum hominem domumque ægritudo occupauit; quod in Superiorum ignaua clementia fieri consuevit. Quare si aut nature quadam facilitate, aut noxiis illis opinionibus Superior ductus, quibus quidam arbitrantur omnia omnibus concedenda, nulli petita neganda, numquã peccari posse clementiã,

tiã, nulla remissionis delicta esse, sola beneuolentia subditos in officio continendos; metum omnem, increpationes, monita grauiora seuerioraque abesse à religiosa domo debere; solius benignissimæ matris, ac de sinu & vberibus lactentis ac ludentis personam induendam, numquam maturioris patris, minùs etiam iudicis; minas proinde pœnasque ab hac domo ablegandas; quare ad quod quis vltro non properet ac propendeat, numquam compellendum, sed neque generosioribus in quacumque ægritudine medicamentis vtendum, consultiusque esse ægrum inter dulcia & mellea perire, quàm per ignem & ferrum conualescere: si his inquam Superior tanquam certis gubernationis regulis inhæserit, vniuersam religiosam domum euertet, peccabitque in ipso bonæ gubernationis limine. neque quidquã ad reuellenda omnia religiosa firmamenta potentius reperiri potest; quodq; certius cum omnium religiosarum familiarum institutione pugnet. sperare enim singulos suo pte ingenio virtutum semitam decursuros, nec ad dextram aut sinistram declinatuos, nullisque incitamentis tanquã calcaribus impellendos, nullis cohortationibus grauioribus metumque incu-

tien-

tientibus, ab omni omnino rectæ gubernationis regula aberrasse est. quò enim in omni Religione regulæ, cõstitutiones, monita, & alligatæ transgressoribus pœnæ, si singula singulis permittēda, si nullius vultus contristandus, nemo mœrore afficiendus, nihil negandum roganti? Imò quò Superior, & obedientia tota? neque enim aut Superioribus opus est, si cuiuscumque propensionibus obsequēdum est; aut obedientiæ locus est, si omnium desideria Superiores expleant, permittantque singulis, quod cuiusque voluntas, aut pronus in quamcūque rem animus suaferit: quin magis Superiores inferioribus obtemperant, & illorum in his veriùs, quàm horum obedientia est.

Accedit, quòd hæc Superiorum remissio, affinis interminatoriæ nauseantis Domini sententiæ sit, *quia tepidus es incipiam te euomere ex ore meo*, vt fastidire illum videamus languorem hunc, & tanquam nauseatis à tepore fœdissimi vomitus pro-
trimentum: eo magis quo nocentior hæc Superiorum quàm inferiorum remissio sit; cū illorum eat in exemplum, obambulet regna, ac in posteritatem etiam virus suum iaculetur. quo fit, vt quidquid delictorum ex hac remissione ortum fuerit,

rit, in Superioris caput redundet. Hinc est illud Gregorij. admonēdi sunt, *ne dum* ^{P. 47.} *nimis humanam pacem desiderant, prauos ho-* ^{P. 3. 4. 23} *minum mores nequaquam redarguant; & consentiendo peruersis, ab auctoris sui se pace disjungant: ne dum humana foris iurgia metuunt, interni fœderis discussione feriantur.*

Nolo tamen in Superiore nimium rigorem, nolo perpetuam seueritatem, vultum contractum, imperia sæculum redolentia: amorem volo & ex amore imperia nata: hîc patris, ibi matris, alibi medici, sed & iudicis, si qua necessitas occurrerit, personam indui. quin imò minùs noxia perpetua patris dextra, quàm matris vbera sunt, minoribusque periculis obnoxia rigidior quàm mollior semper manus; vt non tam certa præcipitia sint à ferij semper obseruatoris fronte, quæquæ nusquã parcere didicit, quàm à molli materno sinu; neque toties in pœnitenda, ac nullo post ingenio aut arte emendanda cadet, qui nullâ maturitatē, grauitatem, seueritatem clementiâ, quàm qui nullâ clementiam seueritate temperat.

Et Dei exemplo discimus etiam in amicissimis, mollia seuerioribus miscere, neque semper mella propinanda, & asperioribus nonnunquam monitis Domini

ex-

exemplo in Petro, etiam carissimos coërcendos. nunquam crescit in virum, qui de materno semper collo pendet & vberibus. per aspera & dura ad magna contendimus. nunquam ad sui vitiorumque prauorumque affectuum cognitionem ac victoriam deueniet, quem remissus Superioris animus mollibus semper fouet, metuitque redarguere, aut maturioribus monitis ab illicitis nociturisque reuocare. Sane quem diligit Dominus, castigat, vt amoris indicium castigatio sit; & non castigasse, non amasse sit. Nunquam verò ne verborum quidem maturiore castigatione opus esse, à cælo non à sæculo sperandum est. quinimo vsitatissimū in omni Religione est, optimos etiam viros, ob leuia & diurna delicta quædam, grauius fortiusque supraque delicti magnitudinem moneri, non tam delinquentium quam aliorum causa, vt dum patientiam in non promeritis intuentur, discant in meritis animum componere, & ad modestiæ normam dirigere.

Iam quid sperari potest à familia, cui Superioris remissio in omnem libertatem habenas laxauit, in qua cuique voluntas sua pro regula, affectus pro Superiore est: quid non timeri? exulat paulatim hinc omnis
vir-

virtus, succedunt vitia, ad quæ natura quasi obtorto collo rapimur. sed & in ipsum Superiorem insurgitur. sequitur remissionem venerationis neglectus ac contemptus, è quibus oblocutiones nascuntur ac detractiones. Nec priuatis hæc parietibus continentur, viciniam complent, vrbesque totas peruagantur, plurimumque apud externos de sanctimonie ac probitatis æstimatione detrahitur: à quibus inuitis sperata animarum salus corrumpitur, quam venerationis & auctoritatis, & conceptæ probitatis opinio ferè tutatur & prouehit.

Hec est illa remissio per quam vnus edificat parietem, & alius linit, per quam laudatur peccator in desideriis animæ suæ: imò per hanc canes muti non valentes latrare per consensus uniformitatem, faciem & similitudinem peccatorum assumunt, sicut scriptum est, Usquequò iudicatis iniquitatem, & facies peccatorum sumitis?

*Petrus
Chryso.
in epist.*

Remedia.

Frequens recordatio commissi sibi à Domino gregis, seueræque exactionis concredite sibi villicationis.

Incommodorum, quæ ex hac remissione nascuntur, apud animum suum commemoratio, vt illorum magnitudine territus

E tus

Epist.
76.

tus magis seriam excitatamq; gubernandi rationem induat. De Heli D. Leo: *Meruit eorum delicta tolerando, diuina iustitie vnà cum filiis sententiam experiri, propterea quòd segni indulgētia dissimulauit plectere peccatores.*

Fortis tenaxque instituti obseruatio, frequensque in se prouocatio amoris uocationis suæ: sic enim fiet, vt cum seipsum tamquam discusso somno excitauerit, aut tanquã depulso frigore in amorem instituti sui inflammauerit; nihil omittat illorum, quæ ad Religionem factam tectam seruandam necessaria sunt, in omnem bene agenda rei occasionem intentus. Neque difficile est, ad quæ amamus potenter ferri, & generoso ausu difficilia quæque transuolare, nulla magnitudine terri, nullius vultum pertimescere, nec ferrum nec ignem perhorrescere, quando proposito sibi fini necessaria sunt, ducuntque ad rem amatam, nec alia via ad illam. Excitet verò se Domini verbis: *Confortamini,*

2. Para.
15.

& non dissoluantur manus vestre: erit enim
Bona. de
6. alis.
cap. 5. *merces operi vestro. Iste manus Prælati sunt in-*
stantia in agendo, & patientia in sufferendo,
quod grauat. qua si non dissoluantur per desi-
diam, seu intolerantiam, merces aterna ei cu-
mulatur.

Di-

Diligens regularum omniumque constitutionum observatio. faciet hoc omnis vocationis suae amator, cui vigor & instituti valetudo bona cordi est, qui lacertos illius, robora, coloremque sanguinemque totiusque corporis habitudinem bonam amat. cumque illa in animi remissione stare non possit, excutiet torporem hunc, vigilique cura in exactam illarum observationem incumbet, nullis etiam acerbis medicamentis parcendo, quando tuendae valetudini necessaria sunt.

Proderit etiam, si tacitus secum saepe cogitauerit, in omnibus omnino rebus humanis, nisi assidua cura indefessumque studium intercefferit, labascere quidquid magnum. videmus hoc in hortorum, nemorum, vinearum, agrorum cultu. quoties in illis noxia euellenda, putanda. quoties ferro opus & duriore manu? quoties à radicibus sauiendum? nec summa tantum arborum secanda, quin & euertenda sursum deorsum omnia, visceraque rimanda, si quod fors nociturum abditum latet fibris, si quae sterilitas defixa inhæret terris. sed & ab ignibus fecunditas petitur, & sterile solum flamma fecundatur. usque adeo sauiisse prodest. Idem in animorum hortis vsu venire discet, quisquis euenta

E 2 rerum

rerum maiorumque exempla serius inuestigator lustrauerit.

Neque interim desperabit aut concidet animo Superior, si non omnia è voto ipsius successerint. Neque enim *mirum*, si non omnes conatus animarum rectoris non proficiant in omnibus, cum nec Dei operatio proficiat in omnibus ad salutem ipsorum. Omnia enim quae seminantur non conualescunt, & qui thesauros effodiunt, libenter multam terram eruderant, ut modicum auri vel argenti reperiant. Animare verò debet rectorē ad laboris tolerantiam, quòd non minus meretur in illis qui deficiant, quàm in his qui maximè proficiunt. Plus laborat doctor in indocili, quàm in docili discipulo, & ideo apud iustum aestimatorem laboris, plus meretur. In terra sterili & saxosa agricola plus laborat, & si fructus paucior, sed fructus maior. Et quae difficilius elaborantur, saepe carius venduntur.

CAPVT XI.

Facilitas, & indulgentia nimia.

DVM à recto bonoque, & instituti regula se patiuntur Superiores abduci, idque aut innata quadam morum lenitate, aut difficultatibus victi, aut molestiarum